

ЖОО-ДА БІЛІМ БЕРУ ПРОЦЕСІН ҚАЛЫПТАСТЫРУДА ИННОВАЦИЯЛЫҚ ТЕХНОЛОГИЯЛАРДЫ ПАЙДАЛАНУ – ЗАМАН ТАЛАБЫ

Жумабаева М.* , Тұралыққызы Н.

І.Жансүгіров атындағы Жетісу университеті, Қазақстан Республикасы, Талдықорған қ.

*e-mail: maralasylbekovna@mail.ru

Қоғамдағы және жаһандық кеңістіктегі қарқынды өзгерістер жағдайында білім беру жүйесінің дамуындағы басты бағыттардың бірі – инновациялық технологияларды енгізу болып табылады. Бұл мақалада жоғары оқу орындарының білім беру процесінде инновациялық тәсілдерді қолданудың теориялық және практикалық аспектілері қарастырылады. Автор білім берудегі инновациялар – бұл жай ғана жаңа техникалық құралдарды енгізу емес, білім мазмұнына, оқыту әдістері мен формаларына кеішенді өзгеріс енгізу екенін атап өтеді. Бұл өзгерістер білім беру сапасын арттыруға және студенттің жеке дамуына бағытталған. Автордың пікірінше, инновациялық технологиялар білім алушылардың сыни ойлау, креативтілік, коммуникативтілік және өзін-өзі оқыту қабілеттерін қалыптастыруға ықпал етеді. Мақалада инновациялық білім беру технологияларының негізгі жіктемелері келтіріледі: оқыту әдістері бойынша (проблемалық, жобалық, диалогтық), техникалық құралдар бойынша (цифрлық, компьютерлік, қашықтан оқыту технологиялары), сондай-ақ ұйымдастыру формалары бойынша (модульдік, аралас оқыту және т.б.). Автор инновациялық тәсілді жүзеге асырудағы оқытушының рөліне – бастамашы, модератор және кеңесші ретінде – ерекше назар аударады. Автордың пайымдауынша, инновацияларды сәтті енгізу білім беру процесіне қатысушылардың ойлау тәсілін өзгертпейінше, оқыту әдістемелерін қайта қарамайынша және қолайлы білім беру ортасын құрмайынша мүмкін емес. Мақалада тренингтер, семинарлар, кеңес беру кездесулері, сондай-ақ білім мен педагогикалық тәжірибе трансфері сияқты инновацияларды жүзеге асыру жолдары сипатталады. Мақаланың қорытындысында инновациялық технологиялар – бұл уақытша үрдіс емес, бәсекеге қабілетті мамандарды даярлауға арналған стратегиялық құрал деген тұжырым жасалады. Олар оқытуды дараландыруды күшейтеді, студенттердің мотивациясын арттырады және ғылым, практика мен білім берудің интеграциясын қамтамасыз етеді.

Кілт сөздер: инновациялық технологиялар, жоғары білім, педагогикалық инновациялар, цифрлық трансформация, оқыту әдістері, білім беру ортасы.

Кіріспе

Заманауи технологиялар оқытуды жаңа деңгейге көтеретін педагогикалық қызметтің сапалы жаңа моделін ұсынады. Педагогикалық технология – оқушылар мен мұғалім үшін қолайлы жағдайларды сөзсіз қамтамасыз ете отырып, оқу процесін жобалау, ұйымдастыру және өткізу бойынша бірлескен қызметтің барлық егжей-тегжейлі ойластырылған моделі. Инновация жағдайында жұмыс істейтін қазіргі жоғары оқу орнында білім беру процесінің барлық қатысушыларының функциялары өзгеруде. Ең бастысы – білімгер тек зерттелген ақпаратты қайталай алатын пассивті тыңдаушы ету емес, оны талдауға, қолдану шарттары мен шекараларын іздеуге, білімді кеңейтуге және толықтыруға деген ұмтылысты қалыптастыруға үйрету. Сабаққа дайындық кезінде мұғалім студенттердің танымдық қабілеттерін, шығармашылық белсенділігін дамытуға баса назар аударуы керек. Сабақта әртүрлі жұмыс әдістерін қолдану барлық студенттерді жаңа білім алу, бұрын алған білімдерін жалпылау және талдау процесіне тартуға, өз білімдерін пайдалану дағдыларын дамытуға мүмкіндік береді [1].

Зерттеу мақсаты: осы мақалада ЖОО-да білім беру үдерісінде инновациялық технологияларды енгізу арқылы студенттердің кәсіби дағдыларын, сыни және креативті ойлау қабілеттерін дамыту мүмкіндіктерін анықтау мақсат етіледі.

Зерттеу мәселесі: Қазіргі білім беру жүйесінде студенттердің сапалы дайындығына кері әсер ететін дәстүрлі оқыту тәсілдерінің шектеулері бар. Инновациялық технологиялар оларды жеңілдете ала ма?

Гипотеза: Егер білім беру процесіне цифрлық және жобалық бағыттағы инновациялық технологиялар жүйелі түрде енгізілсе, онда бұл студенттердің креативтілігі мен оқу мотивациясын арттырады.

Жоғары мектепте білім беру процесін ұйымдастыру процесінде қолданылатын білім беру технологияларының инновациялық сипаты қазіргі жағдайда жоғары оқу орындарының бәсекелестігіндегі маңызды құралдардың біріне айналууда. Білім беру қызметіне инновацияларды енгізу, сайып келгенде, болашақ мамандар мен бакалаврларды даярлау сапасын арттыруға әкеледі. Өз кезегінде, білім берудің сапасын, қолжетімділігін, тиімділігін арттыру, оның үздіксіз және инновациялық сипаты, жастардың әлеуметтік ұтқырлығы мен белсенділігінің өсуі, оның әртүрлі білім беру орталарына тартылуы білім беру жүйесін елдің ұлттық қауіпсіздігін қамтамасыз етудің, азаматтарының әл-ауқатының өсуінің маңызды факторына айналдырады.

Инновация адамның кез-келген кәсіби қызметіне тән, сондықтан табиғи түрде зерттеу, талдау және енгізу тақырыбына айналады. Инновациялар өздігінен пайда болмайды, олар ғылыми ізденістердің, жеке мұғалімдер мен бүкіл ұжымдардың озық педагогикалық тәжірибесінің нәтижесі болып табылады. Бұл процесс стихиялық болуы мүмкін емес, оны басқару қажет. Қазіргі уақытта қазіргі қоғам кез-келген қызмет саласындағы маманның жеке басына жаңа талаптар қояды. Ол келесі қасиеттерге ие болуы керек: ұтқырлық, бәсекеге қабілеттілік, құзыреттілік, тұрақты кәсіби - тұлғалық дамуға, өзін-өзі тәрбиелеуге және өзін-өзі дамытуға дайындық.

Сонымен қатар, ол өзінің кәсіби қызметінің белсенді субъектісі болуы керек, ойлаудың инновациялық түріне ие болуы керек, шығармашылық даралыққа ие болуы керек, өзгеретін жұмыс жағдайларына тез бейімделуі керек және, әрине, таңдалған кәсіпте жеткілікті жақсы білімі болуы керек. Бірақ, екіншіше орай, университеттің барлық студенттері - болашақ мамандар терең білімді игеруге және өздерінің кәсіби дағдылары мен дағдыларын дамытуға ұмтылмайды, олар дипломға қызығушылық танытады. Диплом іздеп олардың көпшілігі бірден бірнеше университеттерде оқиды немесе бір университетті бітіріп, екіншісіне бірден түседі. Сонымен қатар, жоғары білімге қарамастан, мұндай маман өз кәсібі туралы өте үстірт түсінікке ие және кәсіби және жалпы мәдениеттің төмен деңгейіне ие екенін қосуға болады. Сұрақ туындайды, мамандарды даярлау сапасын арттыру және студенттердің жоғары білім алуға ғана емес, сонымен қатар болашақ мамандығы үшін қажетті білім мен дағдыларды игеруге деген қызығушылығын арттыру үшін не қажет? Бұл мәселені шешудің әртүрлі жолдары ұсынылады, біз қазір университеттің білім беру процесінде қолданылатындарға тоқталамыз [2].

Материалдар мен әдістер

Қазіргі білім беру технологиялары оқыту саласындағы жаңа теорияларды жүзеге асырудың құралы болып табылады. Олардың даму бағыты адамның өзін-өзі жүзеге асыруына жағдай жасайтын ізгілендіру идеяларымен тығыз байланысты. Айта кету керек, "білім беру технологиялары" ұғымы "оқыту технологиялары" терминімен салыстырғанда әлдеқайда кең көрінеді, өйткені ол оқушылардың жеке қасиеттерін дамытуға бағытталған білім беру факторын да қамтиды.

UNESCO ұйымының құжаттарына сәйкес білім беру технологиялары жиынтық оқыту процесін қалыптастыру, енгізу және анықтау және техникалық ресурстар мен адами мүмкіндіктердің өзара әрекеттесуіне негізделген жаңа білім алу әдістері ретінде қарастырылады.

Жалпы алғанда, технологияны мақсаттарды белгілі бір өнімдерге немесе олардың элементтеріне енгізу жолдарын қамтамасыз ететін нақты жүйе түрінде ұсынуға болады.

Қазіргі білім беру технологияларының маңызды қасиеттеріне мыналар жатады:

- тұжырымдама: дамудың негізі-белгілі бір ғылыми идея;

- тұтастық: білім беру технологиясының сапасын қамтамасыз ететін барлық элементтер өзара байланысты;

- өңдеу: Оқу-тәрбие процесін зерттеу, талдау және жетілдіру үшін мүмкіндіктер бар;

- репродуктивтілік: қазіргі білім беру технологияларын көптеген оқытушылар көбейте алады;

- тиімділік: қаржылық, материалдық және уақыт шығындарын төмендету кезінде білім беру стандарттарына сәйкес міндеттерді шешу қамтамасыз етіледі [3].

Қолданылған технологиялар (мысалдар):

- Интерактивті панельдер (Promethean, SMART Board)
- Learning Management Systems (LMS) – Moodle, Google Classroom
- Цифрлық симуляциялар және виртуалды зертханалар – Labster, Phet Simulations
- Қашықтан оқыту платформалары – Zoom, Microsoft Teams
- Проблемалық оқыту әдісі және жобалық оқыту

Заманауи білім беру технологияларының мақсаттарын, мазмұнын, әдістері мен құралдарын ескере отырып жіктелуін қарастырайық [4].

Оларды қандай деңгейде қолдануға байланысты білім беру технологиялары: жалпы педагогикалық, пәндік (жеке-әдістемелік) және жергілікті (модульдік) болуы мүмкін.

Негізгі тұжырымдама бойынша: теоцентрлік, натурцентрлік, социоцентрлік, антропоцентрлік және т.б.

Негізгі әдіс пен қолданылатын құралдарға байланысты: репродуктивті, тренингтік, диалогтық, дамытушылық, шығармашылық, ойын, компьютерлік, сонымен қатар бағдарламалық, проблемалық, коммуникативті және қашықтықтан оқыту.

Ұйымдастыру формалары бойынша: практикалық сабақтары бар дәрістер, жеке, топтық, сараланған.

Инновациялық технология-бұл инновацияны жүзеге асыру кезеңдерін қолдайтын әдістер мен құралдар жиынтығы. Инновациялық технологиялардың мынадай түрлері бар: енгізу; тренинг (тренинг); консалтинг (консультация беру); трансферт (беру); аудит [5].

Осылайша, біз жаңа және инновация – бұл бір-бірін алмастыруға болмайтын екі түрлі ұғым деген қорытындыға келдік. Сондай-ақ, ғылыми-әдістемелік әдебиеттер мен ғалымдардың зерттеулерінде "инновациялық педагогика", "педагогикалық инновация", "Инновациялық білім беру", "білім берудегі инновациялық технологиялар" сияқты ұғымдар ашылатынын атап өткен жөн. Білім беру процесіне инновациялық технологияларды игеруге және енгізуге бір ғана адам, тіпті бір салада жұмыс істейтін адамдар тобы да тартылмайды, бұл процесс әртүрлі бағыттарға тартылған халықтың көптеген топтарын қамтиды [6].

Ең алдымен, бұл студенттермен оқу-тәрбие жұмысының инновациялық тәсілдері. Әрине, бұл тәсілдер уақытпен тексерілген және оң нәтиже беретін дәстүрлі тәрбие мен оқыту құралдары мен әдістерінен бас тартуды білдірмейді. Бірақ ЖОО-ның білім беру жүйесіне инновациялық технологияларды енгізу дәстүрлі технологиялармен қатар білім берудің тиімділігін арттыруға ықпал етеді, бұл болашақ мамандарды сапалы даярлауға алып келеді. Білім берудің инновациялық тәсілдері туралы айта отырып, "педагогикалық технология", "инновация", "Инновациялық білім беру технологиясы", "білім берудегі инновация" сияқты ұғымдарға тоқталу қажет. Б.Т. Лихачев педагогикалық технологияны "формалардың, әдістердің, әдістердің, оқыту әдістерінің, тәрбие құралдарының арнайы жиынтығы мен орналасуын анықтайтын психологиялық-педагогикалық көзқарастардың жиынтығы; бұл педагогикалық процестің ұйымдастырушылық-әдістемелік құралы" деп түсіндіреді. В.А. Сластенин педагогикалық технологияға қатысты, ол оны "қатаң ғылыми жобалау және педагогикалық іс-әрекеттің сәттілігіне кепілдік беретін нақты көбейту" деп анықтайды. Қазіргі білім беру кеңістігінде, білім беру жүйесінде болып жатқан инновациялық процестердің ерекшеліктерін толық және дәл көрсету үшін оқу орындарының екі түрін ажыратыңыз: дәстүрлі және дамушы. Дәстүрлі жүйелер тұрақты жұмыс істеуімен сипатталады, бағытталған бір рет жасалған тәртіпті сақтау. Дамып келе жатқан жүйелер іздеу режимімен сипатталады. Дамушы білім беру

жүйелерінде инновациялық процестер мынадай бағыттарда іске асырылады: білім берудің жаңа мазмұнын қалыптастыру, жаңа педагогикалық технологияларды әзірлеу және енгізу, оқу орындарының жаңа түрлерін құру [7]. Сонымен қатар, бірқатар білім беру мекемелерінің педагогикалық ұжымы педагогикалық ойдың тарихына айналған инновацияларды тәжірибеге енгізумен айналысады. М.М. Поташик пен В.С. Лазарева, "Білім берудегі инновация – бұл жүйеге оның ауысуын тудыратын жаңа элементтерді енгізетін мақсатты өзгеріс бір күйден екінші күйге". Әрине, инновацияның мақсаты болмауы керек, яғни инновация үшін инновация. Ол қажеттілік туындаған кезде ғана енгізіледі және оның арқасында мектепте немесе университетте оқу процесінде сапалы өзгеріс болады.

Осыған сүйене отырып, біз инновациялық білім беру технологияларындағы өзара байланысты үш компонентті бөліп көрсетеміз, атап айтқанда:

1. Барлық білім беру субъектілерінің (педагогтер мен білім алушылардың) құзыреттерін, жалпы және кәсіптік мәдениетін дамытуға ықпал ететін инновациялық мазмұн.

2. Барлық білім беру субъектілерінің құзыреттіліктерін дамытуға және тиімді өзара іс-қимылына бағытталған оқыту мен тәрбиелеудің белсенді және интерактивті нысандары, әдістері, құралдары.

3. Гуманистік, ақпараттық, технологиялық, ұйымдастырушылық және коммуникациялық компонент негізінде білім беру процесіне инновациялық технологияларды енгізу тәсілдері [8].

Эксперимент І.Жансүгіров атындағы Жетісу университетінің дене шынықтыру және өнер факультетінде, 2024–2025 оқу жылының көктемгі семестрінде өткізілді.

Қатысушылар:

- Эксперименттік топ – 5-курс дизайн мамандығын оқитын 20 студент;
- Бақылау тобы – осындай оқу бағдарламасы бойынша оқитын 4 курс 20 студент.

Барлық қатысушылар зерттеуге қатысуға ерікті түрде келісім берді.

Кесте 1 – Эксперименттің кезеңдері мен мазмұны

Кезең	Мазмұны
1-кезең	Алдын ала диагностика – креативтілік пен мотивация деңгейін анықтау
2-кезең	6 апталық оқу модулі: эксперименттік топ инновациялық технологиямен (цифрлық симуляциялар, топтық жобалар, LMS арқылы тапсырмалар) оқыды бақылау тобы – дәстүрлі әдістермен білім алды
3-кезең	Қорытынды диагностика (тестілеу) – екі топтың нәтижелері салыстырылды (креативтілік пен өзіндік оқу көрсеткіштері)

Бұл кестеде эксперименттің үш негізгі кезеңі (алдын ала диагностика, оқу модулі, қорытынды диагностика) және олардың мазмұны көрсетілген.

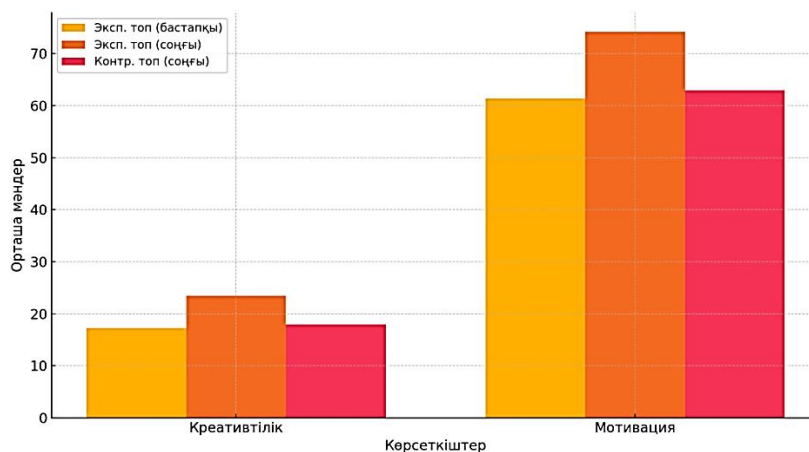
Бағалау құралы: Торренс тесті (креативтілік), Вэлленд мотивация шкаласы

Кесте 2 – Эксперименттік және бақылау топтарының креативтілік және мотивация көрсеткіштері (бастапқы және қорытынды өлшемдер бойынша)

Көрсеткіштер	Эксп. топ (бастапқы)	Эксп. топ (соңғы)	Контр. топ (соңғы)
Креативтілік	17.3 ± 3.2	23.5 ± 2.8	18.0 ± 3.1
Мотивация шкаласы	61.4 ± 4.1	74.2 ± 3.5	63.0 ± 4.0

Бұл кестеде Торренс тесті және Вэлленд мотивация шкаласы негізінде алынған деректер салыстырмалы түрде көрсетілген (орташа мәндер мен стандартты ауытқулар). Статистикалық өңдеу – t-критерий ($p < 0.01$) мен саналынды.

Бұл диаграммада (1-сурет) креативтілік және мотивация көрсеткіштерінің эксперименттік және бақылау топтарындағы бастапқы және қорытынды мәндері салыстырмалы түрде көрсетілген. Диаграмма студенттердің көрсеткіштерінде нақты өзгерістер бар екенін айқын көрсетеді.

Сурет 1 – Креативтілік пен мотивация көрсеткіштерінің салыстырмалы диаграммасы

Нәтижелер Torrance және Vallerand зерттеулеріндегі тенденциялармен сәйкес келеді: оқу процесіне цифрлық құралдарды интеграциялау студенттердің танымдық белсенділігі мен өзіндік ойлау қабілетін жақсартады.

Цифрлық симуляциялар мен инновациялық технологиялар студенттердің креативтілік және мотивациялық деңгейлерінің едәуір артуына ықпал етті. Бақылау тобының нәтижелері салыстырмалы түрде өзгеріссіз қалды. Бұл инновациялық әдістердің тиімділігін эмпирикалық тұрғыда дәлелдейді.

Нәтижелер мен талқылаулар

Білім берудегі инновациялар деп озық педагогикалық технологияларды, ақпараттық технологияларды, оқыту әдістері, әдістері мен құралдарының жиынтығын жетілдіру, енгізу және жұмыста практикалық қолдану процесі түсініледі. Қазіргі уақытта инновациялық педагогикалық қызмет кез-келген оқу орнының білім беру қызметінің маңызды компоненттерінің бірі болып табылады және бұл кездейсоқ емес [9]. Білім беру қызметтері нарығында белгілі бір мекеменің бәсекеге қабілеттілігін құруға негіз құрып қана қоймай, сонымен қатар мұғалімнің кәсіби өсу бағытын, оның шығармашылық ізденісін анықтайды және студенттердің жеке өсуіне ықпал етеді. Сондықтан инновациялық қызмет оқытушылар мен оқу-зерттеу студенттерінің ғылыми-әдістемелік қызметімен тығыз байланысты. Білім берудегі инновациялар, ең алдымен, жаңа, тиімділікті арттыратын әдістерді, ақпарат беру құралдарын пайдалану, қажетті ақпаратты өз бетінше іздеуге үйрету, оның тиімділігін тексеру, білімгерлердің жаңа материалға деген қызығушылығын арттыру, ақпаратты игеруді бақылау. Бұл өзекті проблемалық жағдайды шешуге арналған жаңалық оқу процесін оңтайландыруды қамтамасыз ету, білім беру сапасын арттыру немесе материалды игерудің қолайлы жағдайларын ұйымдастыру мақсатында жүргізіледі [10].

Зерттеу шеңберінде алынған нәтижелер нақты әрі дәлелді болғанымен, болашақта зерттеудің ауқымын кеңейту қажеттілігі байқалады. Осыған байланысты, зерттеудің белгілі бір шектеулері мен келешек бағыттарын жүйелі түрде көрсету мақала мазмұнын толықтырып, ғылыми сапасын арттыра түседі.

Қорытынды

Жоғары оқу орындарында білім беру үдерісін жетілдіру мақсатында инновациялық технологияларды жүйелі қолдану – қазіргі заманның нақты талабы екені дәлелденіп отыр. Зерттеу барысында цифрлық симуляциялар мен заманауи интерактивті әдістердің студенттердің креативті ойлау қабілетін, танымдық белсенділігін және ішкі мотивациясын арттыруға оң ықпал ететіні айқындалды.

Қорыта келе, жоғарыда айтылғандардың негізінде келесі тұжырымдар жасауға болады: студенттерді оқытудың инновациялық әдістері болашақ кәсіби қызметке шығармашылық, инновациялық көзқарасты қалыптастыруға, ойлаудың тәуелсіздігін дамытуға, оңтайлы шешім қабылдау қабілетіне көмектесетін заманауи білім беру технологияларына негізделген. Тәжірибе

көрсеткендей, кәсіби бағдарланған оқытуда инновациялық әдістерді қолдану жоғары білікті мамандарды даярлау үшін қажетті шарт болып табылады. Оқытудың заманауи әдістері мен әдістерін қолдану студенттердің білім беру қызметіне деген қызығушылығын оятады, бұл мотивациялық, шығармашылық оқыту атмосферасын құруға және сонымен бірге оқу, тәрбие, дамыту міндеттерінің тұтас кешенін шешуге мүмкіндік береді.

Эксперимент нәтижелері көрсеткендей, инновациялық технологиялармен оқытылған студенттер тобының креативтілік деңгейі (беглестік, икемділік, оригиналдылық және идеяны дамыту) айтарлықтай артты. Сонымен қатар, олардың оқу мотивациясы мен оқу процесіне қатысу белсенділігі де жоғарылады. Бұл – дәстүрлі оқыту тәсілдерінің шектеулігінен арылуға мүмкіндік беретін тиімді әдіс екенінің дәлелі.

Осылайша, келесідей қорытындылар жасауға болады:

- Инновациялық білім беру технологиялары – білім беру мазмұнын жаңғыртудың және болашақ мамандарды сапалы даярлаудың стратегиялық құралы;
- Білім алушылардың креативтілік, өздігінен ойлау және шешім қабылдау қабілеттерін дамытуда цифрлық симуляциялардың әлеуеті жоғары;
- Оқу үрдісіне жаңашыл технологияларды енгізу оқытушының рөлін трансформациялап, оны модератор, кеңесші, ұйымдастырушы ретінде қайта қарауға жол ашады.

ЖОО жағдайында цифрлық симуляциялар негізінде ұйымдастырылған оқыту студенттердің креативті ойлауын дамытуда тиімділігін дәлелдейтін алғашқы қазақстандық қолданбалы зерттеулердің бірі ретінде ұсынылады.

Практикалық мәні – зерттеу нәтижелері педагогикалық жоғары оқу орындарында білім беру бағдарламаларын жаңарту, оқыту процесін жобалау және оқытушылардың біліктілігін арттыру курстарына негіз бола алады.

Мақалада инновациялық технологиялардың студенттердің креативтілігін арттыруға, оқу мотивациясын күшейтуге, білімді меңгеру сапасын жақсартуға елеулі ықпал ететіні тәжірибелік негізде дәлелденді. Зерттеу нәтижелері білім беру сапасын жетілдіру бағытында нақты шешімдер ұсынуға мүмкіндік береді.

Осылайша, бүгінгі таңда жоғары мектепте инновацияларды пайдалану білім, ғылым және практиканы біріктірудің тікелей жолы болып табылады. Жоғары оқу орындарының инновациялық қызметінің мақсаты көптеген жылдар бойы қолданылып келе жатқан дәстүрлі жүйемен салыстырғанда оқушылардың жеке басын сапалы өзгерту болып табылады, бұл оқытушыдан студентке білімді тікелей трансляциялау болып табылады. Сонымен қатар, инновациялар қазіргі ЖОО-да білім сапасын жақсартудың негізгі құралы болуға тиіс [11].

ӘДЕБИЕТТЕР:

1. Кондратьев С.С. Инновации в современном образовании / С.С. Кондратьев. – Текст: непосредственный // Молодой ученый. – 2021. – № 4 (346). – С. 346-347. URL: <https://moluch.ru/archive/346/77841/> (дата обращения: 13.11.2023).
2. Бектурова З.К., Вагапова Н.Н. Внедрение инновационных технологий обучения в учебный процесс в Республике Казахстан. // Международный журнал экспериментального образования. – 2014. – № 3-2. – С. 167-167.
3. Захарова И.Г. Информационные технологии в образовании. – М., 2010. – С 53.
4. Селевко Г.К. «Современные образовательные технологии».
5. Dimza V. Inovācijas pasaulē, Eiropā Latvijā / V. Dimza. – Rīga: LZA EI, 2003. – 206 lpp.
6. Izglītības vadība. Latvijas Universitātes raksti. 697. sējums / galv. red. Andris Kangro. – Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 2006. – 170l p.
7. Инвестиции и инновации: Словарь-справочник от А до Я / под ред. М. Бора. – М.: ДИС, 1998. – 208 с.
8. Мухина, С.А. Нетрадиционные педагогические технологии в обучении: учеб. пособие / С.А. Мухина, А.А. Соловьева. – Ростов н/Д: Феникс, 2004. – 379 с. – (Среднее профессиональное образование).

9. Eglīte E. Kas ir problēmbalstīta izglītība? / Eglīte E., Šilneva L. – Rīga: Attīstība, 2001. – 130 lpp.
10. Скрипко Л.Е. Внедрение инновационных методов обучения: перспективные возможности или непреодолимые проблемы? [Текст] / Л.Е. Скрипко // Менеджмент качества. – 2012. – № 1. – С. 76-84.
11. Федеральная целевая программа развития образования на 2011 – 2015 гг. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: fcpro.ru.

REFERENCES:

1. Kondrat'ev S.S. (2021). Innovatsii v sovremennom obrazovanii [Innovations in modern education]. Molodoy uchenyy, No. 4(346), pp. 346–347. URL: <https://moluch.ru/archive/346/77841/>
2. Bekturova Z.K., Vagapova N.N. (2014). Vnedrenie innovatsionnykh tekhnologiy obucheniya v uchebnyy protsess v Respublike Kazakhstan [Implementation of innovative learning technologies in the educational process in the Republic of Kazakhstan]. Mezhdunarodnyy zhurnal eksperimental'nogo obrazovaniya, No. 3-2, p. 167.
3. Zakharova I.G. (2010). Informatsionnye tekhnologii v obrazovanii [Information technologies in education]. Moscow: [s.n.], 53 p.
4. Selevko G.K. (2006). Sovremennye obrazovatel'nye tekhnologii [Modern educational technologies]. Moscow: Narodnoe obrazovanie, 256 p.
5. Dimza V. (2003). Inovācijas pasaulē, Eiropā Latvijā [Innovations in the world, Europe, Latvia]. Rīga: LZA EI, 206 lpp.
6. Kangro A. (ed.) (2006). Izglītības vadība. Latvijas Universitātes raksti. 697. sējums [Educational management. Proceedings of the University of Latvia, vol. 697]. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 170 lpp.
7. Bora M. (ed.) (1998). Investitsii i innovatsii: Slovar'-spravochnik ot A do Ya [Investments and innovations: Dictionary-guide from A to Z]. Moscow: DIS, 208 p.
8. Mukhina S.A., Solov'eva A.A. (2004). Netraditsionnye pedagogicheskie tekhnologii v obuchenii: ucheb. posobie [Non-traditional pedagogical technologies in education: textbook]. Rostov-na-Donu: Feniks, 379 p.
9. Eglīte E., Šilneva L. (2001). Kas ir problēmbalstīta izglītība? [What is problem-based learning?]. Rīga: Attīstība, 130 lpp.
10. Skripko L.E. (2012). Vnedrenie innovatsionnykh metodov obucheniya: perspektivnye vozmozhnosti ili nepreodolimyie problemy? [Implementation of innovative teaching methods: promising opportunities or insurmountable problems?]. Menedzhment kachestva, No. 1, pp. 76–84.
11. Federal'naya tselevaya programma razvitiya obrazovaniya na 2011–2015 gg. (n.d.). [Federal target program for education development for 2011–2015]. Retrieved from <http://fcpro.ru>

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ИННОВАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В ФОРМИРОВАНИИ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОГО ПРОЦЕССА В ВУЗЕ-ТРЕБОВАНИЕ ВРЕМЕНИ

Жумабаева М.*, Тұралыққызы Н.

Жетысуский университет им. И.Жансугурова, Республика Казахстан, г. Талдыкорган

*e-mail: maralasylbekovna@mail.ru

В условиях стремительных перемен в обществе и глобализации ключевым ориентиром для развития образования становится внедрение инновационных технологий. В статье рассматриваются теоретические и прикладные аспекты использования инновационных подходов в образовательном процессе высших учебных заведений. Автор акцентирует внимание на том, что инновации в образовании – это не просто внедрение новых технических средств, а комплексное изменение содержания, форм и методов обучения, направленное на повышение качества образования и развитие личности студента. Инновационные технологии, по мнению

автора, способствуют формированию у обучающихся таких компетенций, как критическое мышление, креативность, коммуникативность и способность к самообучению. В статье приведены основные классификации инновационных образовательных технологий: по методам обучения (проблемное, проектное, диалоговое), по техническим средствам (цифровые, компьютерные, дистанционные технологии), а также по организационным формам (модульное, смешанное обучение и др.). Особое внимание уделяется роли преподавателя в реализации инновационного подхода – как инициатора, модератора и консультанта в обучающем процессе. Автор подчёркивает, что успешное внедрение инноваций невозможно без изменения мышления всех участников образовательного процесса, пересмотра методик преподавания, а также создания благоприятной образовательной среды. Описываются конкретные способы реализации инноваций, включая проведение тренингов, семинаров, консалтинговых встреч, а также трансфер знаний и педагогического опыта. В статье сделан вывод о том, что инновационные технологии – это не временная мода, а стратегический инструмент подготовки конкурентоспособных специалистов. Их использование усиливает индивидуализацию обучения, способствует мотивации студентов и обеспечивает интеграцию науки, практики и образования.

Ключевые слова: инновационные технологии, высшее образование, педагогические инновации, цифровая трансформация, методы обучения, образовательная среда.

THE USE OF INNOVATIVE TECHNOLOGIES IN THE FORMATION OF THE EDUCATIONAL PROCESS AT THE UNIVERSITY IS A REQUIREMENT OF TIME

M. Zhumabayeva*, N. Turalyqazy

Zhetysu University named after I. Zhansugurov, Republic of Kazakhstan, Taldykorgan

*e-mail: maralasylbekovna@mail.ru

In the context of rapid societal change and globalization, the integration of innovative technologies has become a key direction in the development of education. This article examines the theoretical and practical aspects of using innovative approaches in the educational process of higher education institutions. The author emphasizes that innovation in education is not merely the introduction of new technical tools, but a comprehensive transformation of the content, forms, and methods of teaching, aimed at improving educational quality and fostering student development. According to the author, innovative technologies contribute to the formation of essential competencies in learners, such as critical thinking, creativity, communication, and the ability to self-learn. The article outlines the main classifications of innovative educational technologies: by teaching methods (problem-based, project-based, dialogic), by technical tools (digital, computer-based, distance learning technologies), and by organizational forms (modular, blended learning, etc.). Special attention is paid to the role of the teacher in implementing the innovative approach – as an initiator, moderator, and consultant in the learning process. The author underscores that successful implementation of innovations is impossible without a shift in the mindset of all participants in the educational process, a revision of teaching methodologies, and the creation of a supportive educational environment. The article describes practical ways of implementing innovations, including the organization of training sessions, seminars, consulting meetings, as well as the transfer of knowledge and pedagogical experience. The article concludes that innovative technologies are not a passing trend, but a strategic tool for training competitive professionals. Their application enhances the individualization of education, boosts student motivation, and ensures the integration of science, practice, and education.

Keywords: innovative technologies, higher education, pedagogical innovations, digital transformation, teaching methods, educational environment.